

Nr 6.

Av herr **Flyg**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 4, med förslag till lag med särskilda bestämmelser angående patent vid krig eller krigsfara m. m.

Innan ett sådant lagförslag som det i Kungl. Maj:ts proposition nr 4 angivna av riksdagen behandlas, bör hänsyn tagas till tidigare erfarenheter av en motsvarande äldre lag.

Efter världskriget 1914—1918 tillkom, såsom statsrådet Westman framhåller i sitt yttrande på sid. 14, andra stycket, en liknande lag. Denna tillämpades då så, att mängder av patentansökningar upptogos till behandling ända fram till år 1921 med prioritetstider från så långt tillbaka belägen tidpunkt som år 1913. Patenttiden räknades åter från den dag då patentansökan inkom till patentmyndigheten här i riket.

Det kunde sålunda inträffa att en uppfinning som gjordes år 1913 blev patentansökt här i Sverige 1921 med giltig prioritet från 1913, och det medelade patentet blev giltigt under 17 år från 1921 d. v. s. till 1938. Under tiden mellan 1913 och 1921 blev mången gång uppfinningen publicerad i tidskrifter o. d., och med anledning därav kunde en företagare i Sverige som var i god tro kanske efter 1921 upptaga utövning av den sålunda publicerade uppfinningen. I ett stort antal fall behövdes ej heller någon publicering av uppfinningen för att en utövning efter 1921 skulle komma till stånd, emedan den tekniska utvecklingen mellan 1913 och 1921 åstadkom inom ett flertal områden, att en åtgärd som 1913 kunde anses vara en uppfinning 1921 betraktades som en självklar sak utan uppfinnarekaraktär.

Om en utövare således startade sin verksamhet efter det ansökningen inkom till patentmyndigheten här i landet, kunde han av det kanske många år därefter meddelade patentet bliva hindrad att utöva sin måhända då omfattande verksamhet. I de fall ett sådant avbrytande av verksamheten skulle medföra väsentliga olägenheter för utövaren, kunde patenthavaren utnyttja den sålunda uppkomna situationen för att av utövaren utpressa oskäliga licensavgifter.

Några exempel på dylika kristidspatent kunna andragas:

Sv. pat. 70910, ägt av utländskt företag.

Prioritet åberopad från den 29 oktober 1913. Ansökning inlämnad i Sverige den 24 augusti 1920. Patent beviljat den 7 januari 1931. Patentet giltigt till den 24 augusti 1937.

Patentet skyddar vissa anordningar vid radiomottagare.

Under tiden mellan 1920 och 1921 infördes rundradion här i landet och ett flertal betydande radioindustrier växte upp. De anordningar som patentet 70910 avsåg att skydda voro så allmänt kända och självklara redan från

början (1921), att de kommo till användning i samtliga radiofabrikers produkter.

När dessa intet ont anande kommit upp till en betydande kapacitet kunde patenthavaren, efter att möjligen avsiktligt ha dragit ut på tiden för patentets behandling i patentverket, år 1931 uppträda och begära, att samtliga inhemska fabriker antingen lade ner sin tillverkning av radiomottagare eller till patenthavaren erlade oskäligen licensavgifter.

Industrierna hade ej annat val än att acceptera patenthavarens villkor, varför denne höstade in stora summor på detta patent. Detta tillstånd fortgick några år, då emellertid en stor del av Sveriges radioindustrier dukade under för patenthavarens alltmera ökade fordringar och fingo sälja sig och sina företag till det patenthavande konkurrensbolaget.

En annan, mindre del av Sveriges radioindustri såg sig i stånd att fortfarande bevara sin självständighet, dock endast under förutsättning att man ej längre biföll patenthavarens alltmera orimliga krav. Följden blev en serie processer, vilka ännu ej äro avslutade utan för närvarande äro beroende av Kungl. Maj:ts prövning. Genom domstolsutslag har dock nu patentet 70910 förklarats ogiltigt på grund av nyhethinder.

Som vidare exempel må anföras följande patent

Patentet nr 57301, ägt av utländskt företag.

Prioritet från den 27 mars 1916.

Patentet sökt den 31 dec. 1919.

Patentet beviljat den 19 aug. 1924.

Patentet nr 58323, ägt av utländskt företag.

Prioritet från den 29 okt. 1913.

Patentet sökt den 30 juni 1920.

Patentet beviljat den 24 febr. 1925.

Patentet nr 58528, ägt av utländskt företag.

Prioritet från den 29 okt. 1913.

Patentet sökt den 30 juni 1920.

Patentet beviljat den 31 mars 1925.

Dessa patent ha på samma sätt som skett beträffande patentet 70910 varit medel till oerhörda licenskrav från den utländska patentinnehavarens sida och ha även de så småningom lett till processer, däri bl. a. patentet förklarats ogiltigt.

Av ovanstående exempel framgår till vilka menliga resultat för inhemsk industri och handel en lagstiftning som den nu föreslagna kan leda. *Det finnes ingenting i det nu framlagda lagförslaget som hindrar att dess tillämpning kommer att medföra exakt samma resultat som den föregående, för de svenska intressena olämpliga lagstiftningen.*

En sådan lag medför förmåner som i första hand komma utländska medborgare till godo. Att så är förhållandet framgår av följande. I Sverige existera många flera utländska patent än antalet patent i utlandet, emane-

rande från svenska uppfinnare. Även om samtliga till patentunionen anslutna länder skulle bevilja svenska medborgare motsvarande fördelar — om alltså den nya lagen skulle kunna tillämpas beträffande alla dessa länder — skulle dock utländska medborgare draga de största fördelarna av lagen.

Ännu värre ställer det sig om lagen bleve reciprokt tillämplig allenast gentemot något eller några enstaka större länder. Antag t. ex., att lagen kommer till ömsesidig tillämpning blott och bart gentemot Amerikas För-enta Stater. I Sverige finnes ett stort antal från U. S. A. härrörande patent, under det att antalet patent som sökas i U. S. A. av svenska uppfinnare är ganska litet. Amerikanska uppfinnare skulle alltså draga mångfaldigt större fördel av lagen än vad de svenska kunde göra. Den svenska industrien och allmänheten bleve de lidande.

Även andra skäl tala mot behovet av en sådan lagstiftning som den nu föreslagna. Utländska patenthavare i Sverige utgöras såsom bekant till övervägande del av storföretag inom resp. branscher, som för underlåtenhet att inom lagstadgad tid vidtaga vissa åtgärder ej kunna åberopa sådana skäl som inkallelse till militärtjänstgöring eller dylikt. De i ordinarie lag tillmätta fristerna äro dessutom så pass rikligt tilltagna, att de få anses täcka även den nu till och från vissa länder långsammare postgången. Dessutom medgives såsom bekant på begäran uppskov med vissa åtgärders vidtagande utöver de från början fastställda fristerna.

Annorlunda förhölle det sig, om lagen enbart avsåge svenska fysiska personer, som på grund av fullgiltiga, av situationen betingade skäl, t. ex. militärtjänstgöring, hade förhindrats att i lagstadgad tid iakttaga vissa i patentförordningen föreskrivna tidsfrister. Lagen kunde då göras väsentligt enklare. Bl. a. kunde hela den om förlängd prioritet handlande delen bortfalla.

På ovan anförda skäl yrkas i första hand helt avslag på lagförslaget.

Skulle emellertid avslagsyrkande ej bifallas, hemställles, att lagen måtte givas en sådan formulering, att alla risker för så katastrofala verkningar, som blevo följden av lagstiftningen på detta område under föregående krisperiod, definitivt undanröjas.

I detta hänseende torde följande förtjäna framhållas.

4 §) Att ett förfallet patent skall kunna återupprättas kan leda till ytterst farliga konsekvenser för den inhemska industrien. Fabrikant, som börjat utöva en uppfinning på grund av att ett patent förfallit, löper risken att sådan utövning börjar först efter det ansökan om patentets återupprättande honom ovetande inkommit och har då ingen lättnad genom undantaget om för användar rätt, sådant detsamma utformats i § 6.

6 §) Borde med hänvisning till vad som sagts angående 4 § lyda:

»Patent vare ej gällande mot någon som efter det patentet förfallit men innan dess återupprättande kungjorts varit i utövning — — —»

I samma riktning bör jämväl för användar rätten enligt § 3 omarbetas.

7 §) Den tidsfrist inom vilken ansökan skall göras bör begränsas och

sättas till max. 6 månader från den dag då patentet förföll eller patentansökan avfördes, förklarades förfallen eller avslogs.

I 8 §) bör ordet »må» utbytas mot ordet »skall», så att ansökan endast får bifallas om sökanden kan åberopa giltiga skäl.

11 §) Tidsfristen bör bestämmas till högst 6 månader efter det avgiften eljest skulle ha varit inbetald.

14 §) Tidsfristen bör begränsas till högst 6 månader utöver prioritetets-året. Det bör utsägas, att patenttiden räknas från det ordinarie prioritetets-årets utgång.

15 §) Tidsfristen för sådan ansökan bör strängt begränsas. Beträffande andra stycket, se vad ovan sagts angående 8 §.

Med åberopande av vad här ovan anförts hemställer jag, i första hand, att riksdagen måtte avslå lagförslaget, och i andra hand, att vid utformningen av lagförslagets detaljbestämmelser hänsyn måtte tagas till vad sålunda anförts.

Stockholm den 13 augusti 1940.

Nils Flyg.